

EESTI MESINIKE LIIDU ERAKORRALISE ÜLDKOOSOLEKU PROTOKOLL

Toimumise aeg: 02.03.2019

Koht: Kose-Uuemõisa, Harjumaa

Algus kl 11.05

Lõpp kl 17.05

Osalejad: 67 liiget

Koosoleku juhataja: Ülo Lippa

Protokollijad: Aila Lainurm, Liina Maasik¹

Päevakord:

EML juhatuse aruanne, erinevate osapoolte ülevaade olukorrast:

1. Koosoleku avamine
2. Koosoleku juhataja ja protokollija valimine
3. Koosoleku korra kokkuleppimine ja täpsustamine
4. Ülevaade juhatuse tööst - Aleksander Kilk
5. Teised ettekandjad (E.Raik, M.Valtin)
6. Kõigi juhatuse liikmete sõnavõttud
7. Liikmete küsimused sõnavõtjatele
8. Revisjonikomisjoni aruanne, arutelu, küsimused-vastused
9. Liikmete küsimused seoses revisjonikomisjoni aruandega
10. EML asutamise eesmärkidest - EML asutajaliige Antu Rohtla
11. Sõnavõttud.
12. EML juhtimise ja tegevussuundade arutelu.
13. EML põhikirja muudatuste ettepanekute arutamine.
14. Kohapeal algatatud küsimused.

1. Koosoleku avamine

KUULATI:

Rea Raus - Täna kohaletulnuid juhatuse nimel, kutsus osalejaid üles korrektsusele ja eetilisele ning olema lugupidavad üksteise vastu, andis teada, et tingituna koosoleku erakorralisusest on koosolek ainult Eesti Mesinike Liidu (edaspidi: EML) liikmetele. R.Raus edastas juhatuse arvamuse, et volituste alusel esindamine ei ole soositud, kuna koosolekul saab mingeid seisukohti võtta vaid kogu info valguses, mis koosoleku käigus ette kandmisele tuleb.

2. Koosoleku juhataja ja protokollija valimine.

Koosoleku juhataja kandidaatideks esitati:

Ülo Lippa,

Tarmo Eres.

Aleksander Kilk – Küsis, kas osalejad on nõus, et koosoleku juhataja valitakse kohalolijate lihthäälteenamusega avalikul hääletusel?

Enamus nõus.

OTSUSTATI:

2.1 Valida koosoleku juhataja kohalolijate lihthäälteenamusega avalikul hääletusel.

Esitati küsimus, kes loeb koosoleku juhatajaks kandideerijate hääli.

Esitati ettepanek, et kandidaadid ise loevad.

Toimus avalik hääletamine, hääli lugesid Ülo Lippa ja Tarmo Eres.

Ülo Lippa koosoleku juhatajaks valimise poolt oli 31 osalejat.

Tarmo Erese koosoleku juhatajaks valimise poolt oli 28 osalejat.

Erapooleitud oli 6 osalejat.

Seega osutus koosoleku juhatajaks valituks Ülo Lippa.

OTSUSTATI:

2.2 Valida koosoleku juhatajaks Ülo Lippa.

Protokollija kandidaatideks esitati:

Aila Lainurm

Liina Maasik.

Esitati ettepanek valida kaks protokollijat.

Valdava häälteenamusega valiti kaks protokollijat (Aila Lainurm ja Liina Maasik).

Protokollijad jagavad ise ülesanded omavahel.

OTSUSTATI:

2.3 Valida kaks protokollijat (Aila Lainurm ja Liina Maasik).

3. Koosoleku korra kokkuleppimine ja täpsustamine

Sõna võtsid:

Rea Raus – Tegi ettepaneku, et koosolekut ei ole lubatud filmida ega lindistada.

Aleksander Kilk – Esitas alternatiivse ettepaneku, et koosolekut on lubatud lindistada protokollit täiendamiseks, tingimusel, et lindistus kustutatakse koheselt peale protokollit allkirjastamist ja lindistust ei ole lubatud kasutada muul otstarbel; koosolekut ei ole lubatud filmida.

Enamus oli A.Kilgi ettepaneku poolt.

OTSUSTATI:

3.1 Koosolekut on lubatud lindistada tingimusel, et lindistus kustutatakse koheselt peale protokollit allkirjastamist, lindistust ei ole lubatud kasutada muul otstarbel kui ainult protokollit täiendamiseks. Koosolekut ei ole lubatud filmida.

Sõna võtsid:

Ülo Lippa – Tegi ettepaneku kokku leppida sõnavõttude ja repliikide pikkuses.

Aleksander Kilk - Tegi ettepaneku repliigi pikkuseks 1 min, sõnavõtu pikkuseks 2 min.

Alternatiivne ettepanek saalist - Sõnavõtu pikkus kuni 5 min.

Aleksander Kilk – Nõustus, ja tegi ettepaneku, et kui on sisukas sõnavõtt, võiks pikkuseks olla kuni 5 min.

Esitatud ettepanekutele vastu olemist keegi ei väljendanud.

Tarmo Eres - Tegi alternatiivse ettepaneku, et sõnavõttud võiksid olla eelregistreerimisega ja toimuda pärast lõunat, sõnavõtu pikkuseks kuni 10 min ja küsimuse pikkuseks kuni 1 min.

Toimus arutelu, ettepanekut ei kinnitatud, kuid ei väljendatud ka otsest vastu olemist.

Sõna võtsid:

Maire Valtin – Esitas küsimuse, kas Siiri Otsmann saab osaleda koosolekul.

Rea Raus – Vastas omapoolse ettepanekuga jätkata ainult EML liikmetega.

Kristina Kams – Esitas seisukoha, et S. Otsmannil peab olema õigus end kaitsta.

Ülo Lippa – Vastas, et keegi ei süüdistata S. Otsmanni, et tal peaks olema vajadust end kaitsta.

Aado Oherd – Esitas omapoolse seisukoha, et kui S. Otsmann astus juhatusest ja EML-st välja, siis tema osalemine EML koosolekul ei oleks eetiline.

Maire Valtin – Esitas vastuväite, et S. Otsmann soovib rääkida sellest, miks ta välja astus.

Uku Pihlak – Esitas Hiiumaa mesinike nimel seisukoha, et 01.03.2019 Siseaudiitori aruanne ei ole piisav põhjus erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumiseks ja leidis, et neli juhatusest lahkunud liiget peavad selgitama oma lahkumise tegelikke motiive ning eesmäärke.

Priit Nõgisto – Selgitas, et kui S. Otsmann välja astus, nõudis ta, et tema välja astumise põhjendus edastataks 24 tunni jooksul liikmetele ja tegelikult pole tal täna enam midagi täiendavalt selgitada.

Tarmo Eres – Tegi ettepaneku hääletada, kas lubada S. Otsmann koosolekul osalema ja hääletada, kas saab volitustega hääletada.

Ülo Lippa – Küsis osalejate arvamust volituste kasutamise osas koosoleku edasises käigus.

Priit Nõgisto – Esitas omapoolse seisukoha, et kui hakatakse hääletama volitustega, siis me ei saa objektiivset arvamust.

Rea Raus – Juhtis tähelepanu volitustega hääletamise juriidilisele nüansile - volituste andmine kannab eesmärki, et need kes ei saa osaleda, saavad võimaluse end esindada lasta. Kui volitusi on kogutud pahatahtlikult, on õigus ja võimalus volitused keelata. Kui selgub, et volitustega on manipuleeritud, on risk, et kogu koosolek kuulutatakse õigustühiseks.

Kristina Kams – Leidis, et peab olema õigus hääletada volitustega.

Risto Pajust - Tegi ettepaneku viia edaspidi hääletused läbi 2-osaliselt: kõik hääletused hääletatakse nii volitustega kui volitusteta. Siis oleks selge, kas volitustega hääletamine andis lisaefekti, kas olukord muutub või mitte.

Ülo Lippa - Esitas ettepaneku valida hääletamiste läbi viimiseks häältelugemiskomisjon.

Esitati ettepanek valida häältelugemiskomisjoni Ülo Lippa ja tegevjuht Rasmus Paesüld.

Ülo Lippa ja Rasmus Paesüld ei olnud nõus.

Esitati alternatiivne ettepanek valida häältelugemiskomisjoni revisjonikomisjoni liikmed. Revisjonikomisjon ei olnud nõus.

Esitati ettepanek valida häältelugejaks Kaido-Allan Lainurm.

Toimus hääletamine, kas lubada S. Otsmann koosolekust osa võtma. Hääliluges Tarmo Eres. S. Otsmanni koosolekust osa võtma lubamise poolt hääletas 34 osalejat, vastu oli 12, erapooletuid 7.

Seega otsustati lubada Siiri Otsmann koosolekust osa võtma.

OTSUSTATI:

3.2 Lubada (EML mitteliikmel) Siiri Otsmannil koosolekust osa võtta.

Toimus hääletamine, kas keegi on selle vastu, et Kaido-Allan Lainurm on häältelugeja. Vastu ei olnud keegi.

Seega valiti Kaido-Allan Lainurm häältelugejaks.

OTSUSTATI:

3.3 Valida häältelugejaks Kaido-Allan Lainurm.

Sõna võtsid:

Erki Naumanis – Andis teada, et kuna päevakava ei ole kinnitatud, siis revisjonikomisjon teeb ettekande kl 12.15.

Esitati ettepanek kinnitada päevakord.

Toimus hääletamine, kes on selle poolt et kinnitada koosoleku päevakord.

Päevakorra kinnitamise poolt hääletas 52 osalejat.

Seega otsustati kinnitada koosoleku päevakord.

Sõna võtsid:

Marje Udras – Esitas küsimuse, miks päevakava erineb varem meilile saadetud päevakavast.

Rea Raus – Vastas, et varasemalt saadeti üldine päevakava, tänaseks on päevakava täpsustunud.

Erki Naumanis – Juhtis tähelepanu, et kui varem välja pakutud päevakava soovitakse muuta, peab olema 9/10 kohalolijate nõusolek.

OTSUSTATI:

3.4 Kinnitada koosoleku päevakava.

4. Ülevaade juhatuse tööst

KUULATI:

Aleksander Kilk (EML juhatuse esimehe kohuste täitja) – Esitas ülevaade juhatuse tööst 2018-2019.

EML kõrgeim võim on üldkoosolek, kes otsustab. Juhatuse üldkoosoleku käepikendus üldkoosolekute vahelisel ajal, revisjonikomisjon abistab. Juhatuse valiti peaaegu aasta tagasi EML üldkoosolekul Nelijärvel 11-liikmelisena, volituste tähtajaga 3 aastat. Üldkoosolekul oli kohal ka president. Juhatuse valis endi hulgast esimeheks Rea Rausi. Lisaks juhatusele on EML-s tegevjuht, kes on korraldanud palju koolitusi ja õppereise. EML tegevjuhiks kuni 31.05.2018 oli Marianne Rosenfeld, alates 01.11.2018 Rasmus Paesüld. Mesindusprogrammi vastutavaks täitjaks kuni 31.07.2019 on EML, mesindusprogrammi projektijuht on Aivar Raudmets. A. Kilk rääkis, et EML juhatuse üks olulisemaid tegevussuundasid 2018-2019 on olnud tegevus taimekaitsetööde riskide teadvustamisel mesilaste tervisele. 2018.aastal oli kokku kuus mesilaste hukkumise juhtumit, neist kahel juhtumil kinnitati mesilaste hukkumise põhjusena taimekaitsevahendid. Juhatuse ülesandeks on teinud kõike, mida selliste juhtumite vältimiseks saab teha – teinud koostööd Maaeluministeeriumi, Põllumajandusameti ja Riigikogu

Maaelukomisjoniga. Selle tulemusena on vastu võetud otsus keelustada alates veebruarist 2019 dimetoaadi kasutus. Teine suur teema on mesilasperede pidamise toetus, millest on kaua räägitud. Lõpuks sel aastal see toetus tuleb ja 2019.a. alguses kinnitati selle toetuse aastamääraks 600 000 EUR. EML on seisukohal, et peaks toetama kogu mesindussektori arengut, võimalikult kõiki mesinikke, ka väikemesinikke, ja see on olnud üks konflikti koht, kuna on neid kes soovivad toetada ainult tootjaid. Aga kui me räägime keskkonna seisukorrast, siis on iga pere tähtis. Seetõttu on olnud EML seisukoht, et toetust hakkab saama alates esimesest perest, sama seisukohta toetab ka Maaeluministerium. 2019-2022 täidab Mesindusprogrammi EKMÜ, koostöös EML-ga. Töötatakse ameerika haudmemädaniku (AHM) seire ja tõrje riikliku kava taotlemise suunas, EML ja Eesti Mesinduse Koostöökogu esitasid Maaeluministrile ühise märgukirja AHM seire ja tõrje riikliku korralduse vajaduse kohta, sest AHM on suureks probleemiks. A. Kilk märkis, et vastus on olnud, et raha AHM uuringuteks on otsas, kuid võib-olla suudetakse AHM-i osas see raha siiski leida.

A. Kilk avaldas kahetsust, et eriarvamuste tekkimised tagajärjel on neli juhatuse liiget juhatusest lahkunud. Ta leidis, et sellel on mitmeid põhjuseid, eeldused vastuolude tekkeks sisaldasid juba uue juhatuse valimisele eelnevates tegevustes, kui veendi sobiva profiiliga inimesi juhatusse kandideerima ja tehti ettepanekuid hakata juhatuse esimeheks veel enne juhatuse valimise toimumist. Kui juhatuse valimised toimusid, siis kaks juhatuse liikme kandidaati olid olnud EML liikmed vaid 2 nädalat, kuid esitasid juba oma kandidatuuri ja programmi. A. Kilk tõi välja kaks hüpoteesi, miks mõned EML juhatuse liikmed astusid välja: esiteks eriarvamused mesilasperede pidamise toetuse reeglites - kas toetust peaksid saama muu hulgas ka väikemesinikud või ainult tootjad; ja teiseks Eesti mesinduse pikaajalise arengukava EML poolse projekti ja ettepanekute koostamine. Eesti mesinduse arengukava oli pikalt vindunud ja polnud edasi liikunud, Siiri Otsmann oli alguses väga aktiivne ja hakkas tegelema arengukavaga, aga kui hakati ühiseid seisukohti kokku panema, tekkisid erimeelsused. Haapsalus leiti ühine variant ja hääletati, hiljem aga selgus, et erimeelsused olid olnud lahendamatud ja üllatusena esitas Siiri Otsmann 04.12.2018 avalduse välja astumiseks EML juhatusest ja ka EML liikmeskonnast. Seejärel 12.12.2018 esitasid avalduse astuda välja EML juhatusest Maire Valtin, Eve Raik ja Vallo Vain. Seejärel hakati õigustama ja selgitama, miks välja astuti. Aga sisuliselt algasid süüdistused EML juhatuse allesjäänud liikmete suhtes, süüdistusi levitati meililistis, helistati inimestele, aga kust saadi EML-i liikmete nimekiri, telefoninumbrid, e-posti aadressid, et luua mesinike list. Süüdistuste levitamine jätkub ka nüüd, on süüdistused, et juhatuse ei suhtle teiste mesindusorganisatsioonidega, ministeeriumiga, süüdistused raha väärkasutamises, süüdistused varasema tel perioodidel raha väärkasutuse kohta. Nõutakse EML finantstegevuse tagasiulatuvat uurimist vähemalt 3-4 aasta ulatuses, esitatakse kahtlustusi mesindusprogrammi ja muu raha väärkasutamises. Süüdistustele vastamine on võtnud juhatusel väga palju aega ära. A. Kilk avaldas lootust, et erakorraline üldkoosolek annab kõigile selgust, mis tegelikult toimub ja otsustatakse, kuidas liikuda edasi. Oleks hea jõuda täna arusaamale, mis olukord on, et saaks märtsi lõpus hääletada põhimõtteliste uute suundade osas. A. Kilk märkis, et samal ajal peab liikmeskonnale andma selge signaali, et on tekkimas kodurahu, eetilistel põhimõtetel põhinev koostöö, EML pragune juhatuse on valmis jätkama ja seda tööd tegema kuni kevadise koosolekuni. A. Kilk leidis, et EML liikmeskond vajab edasiseks tegevuseks ühistel väärtustel põhinevaid ja kokku lepitud eetikareegleid ning vastavat

etetikakomisjoni. Eetikaprobleemidega on tegelenud ka EML asutajad, sealhulgas Antu Rohtla, kes on koostanud ka aukoodeksi, kuigi ka EML põhikiri ütleb, et liikmed on heasoovlikud üksteise ja teiste suhtes, mitte ei tegutse egoistlikel kaalutlustel ja organisatsiooni lagundavalt. Kõik tulime siia, et EML esindaks meie kõikide huve ka riigi tasemel paremini, kui seda suudab üksikisik.

Sõna võtsid:

Peep Martinson – Esitas küsimuse, kas see oli juhatuse tegevuse aruanne või kaitse- ja süüdistuskõne?

Aleksander Kilk – Vastas, et see oli lihtsalt lühike selgitus, mis on vahepeal toimunud, ülevaade juhatuse tööst esitatakse korralisel üldkoosolekul.

5. Teised ettekandjad

Siiri Otsmann soovis esineda ettekandega.

Rea Raus – Esitas küsimuse, Kas S. Otsmann esineb kui Riin Lihti poolt volitatud isik või kui Siiri Otsmann eraisikuna.

Siiri Otsmann - Vastas, et ta esineb kui 24.03.2018 valitud juhatuse liige.

KUULATI:

Siiri Otsmann – Esitas ülevaate oma juhatusse kandideerimise ja hiljem juhatusest välja astumise põhjustest. Miks ta kandideeris juhatusse, sellel oli tal tuua kaks põhjust: esiteks lähtus ta EML arengukavast, et EML soovib saada kõigi mesindusorganisatsioonide katusorganisatsiooniks ning vedada ja juhtida Eesti mesinduse arengukava kokkuleppimist ja seda ka juhtida. Ta leidis, et on rida põhjuseid, miks ollakse täna arengukava valmimisest veel väga kaugel ja lisas, et tema põhjendused langevad kokku teiste juhatusest lahkunute arvamusega. S. Otsmann leidis, et Rea Rausi EML juhatuse esinaiseks valimine oli väga vale valik. Ta ütles, et soovis muudatust, kuna tollane juht oli organisatsiooni juhtinud kakskümmend aastat ja organisatsioon vajab muudatusi, uut hingamist. Seetõttu olid 7 juhatuse liiget need, kes hääletasid uue esinaise poolt. S. Otsmann leidis, et see oli vale valik, kuna juhatuse esimesest koosolekust alates muutusid koosolekud väga emotsionaalseks. Kevadel oli teemaks eelmise tegevjuhi Marianne Rosenfeldi töö ja eelmise juhatuse töö, telliti audit, auditi tulemusi S. Otsmann näinud ei ole. Nüüd on Deloitte audit, kus antakse ka hinnang eelmise juhatuse tööle. Sügisel tuli uus valdkond, vihaseks vastaseks sai Eesti Kutseliste Mesinike Ühing (EKMÜ), juhatuse otsustas, et vastandutakse EKMÜ-le, ei hakata nendega koos arendama Eesti mesindussektorit ja astutakse koostöökogust välja ning hakatakse tegema ainult oma EML asja, S. Otsmann oli vastu, teised olid poolt. Nüüd, talvel, on EML sellise emotsionaalse pilve tõttu viidud ummikteele. S. Otsmann leidis, et pärast seda, kui koostöökogust välja astumise otsus protokolliti, leiti, et tegelikult tehti valesti, aga selle asemel, et tunnistada valesti otsustamist ja otsustada astuda uuesti Koostöökogu liikmeks, vassiti protokoll, kust kaotati ära otsus astuda välja Koostöökogust. Selle asemel, et tunnistada valesti otsustamist, öeldi, et juhtus tehniline viperus. See vassimine oli vastuvõetamatu. Juhatuse otsustas väga vähe asju, juhatuse paar liiget otsustasid väga palju asju ja tegusteid ilma juhatuse otsusteta, juhatuse on kollektiivne organ, aga otsustasid paar juhatuse liiget ja esitlesid neid kui EML seisukohti, kirjutasid alla rahalisi lepinguid ja tegid vastupidiselt juhatuse otsustele. Kõige olulisemaks EML juhatuse puuduseks pidas S. Otsmann seda, et EML juhatuse on väga vähe kontaktis liikmetega,

puudub dialoog, kuid iga juhatuse liige väidab, et esindab mesinike huve. Kuna juhatuse liikmetel puudub kontakt liikmetega, siis puudub ka legitiimsus. S. Otsmann leidis, et on olnud vaid üksikuid ettepanekuid liikmetelt ja pole ka küsitud ettepanekuid, selline olukord on viinud niikaugemale, et juhatuse teatud liikmed on osasid EML liikmeid nimetanud klounideks ja inimesteks, kes on risti jalus. Ta leidis, et tõelise dialoogi pidamiseks tuleb liikmetel rääkida juhatusele, mis soovid neil on ja juhatusel vastu võtta otsuseid, mis ei oleks üksikute juhatuse liikmete isiklik ambitsioon, eriti veel poliitiline ambitsioon. S. Otsmann andis teada, et talle see ei sobinud ja ta astus 4. detsembril välja. Viimaseks piisaks oli see, et kui koostati Eesti mesinduse arengukava, kuhu oli saadud sisse Kutseliste Mesinikega kokku lepitud punktid, kuna vajame mitte EML arengukava vaid kogu mesindussektori arengukava, otsustasid paar juhatuse liiget minna välja arengukava teistsuguse versiooniga. Selle tulemusena, leidis S. Otsmann, on arengukava koostamine peatunud ja pole näha, et edasi liiguks. S. Otsmann andis teada, et kuna oli näha, et sellises juhatuses pole võimalik tööd ümber muuta, astus ta juhatusest välja. EML-st astus ta välja protestiks, kuna talle ei sobi, et selline juhatus juhib veel 2 aastat EML-i.

KUULATI:

Maire Valtin – Esitas arvamuse, et tänaseks on olukord kujunenud selline, mida juhatus ei saa ise lahendada, vaid olukorra peavad lahendama liikmed. Need neli, kes välja astusid, leidsid juba varem, et nii edasi minna ei saa, seetõttu valitigi Jänedal laiapõhjaline 11-liikmeline juhatus (7 liiget uued), panused tehti uuele juhatajale, lootused olid suured, loodeti, et EML-s hakkab uus hingamine, aga hakkas korduma kõik vana ja kõik läks mööda sissekäidud rada. M. Valtin märkis, et nad jooksid oma ettepanekutega justkui vastu seinale. Rea Rausi tegevuse tulemusena auditi tulemused kadusid, tegevjuhi tööleping, tema töökohustused, protokollide võltsimised, vassimised, ja lõpuks positsioone kasutati hüppelauana poliitikasse. Oma tagasiastumisega umbusaldasid nad esinaist ja nõudsid erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumist tagandamiseks juhatust ning valimaks uut töövõimelist juhatust. Kuid selgus, et juhatusel polegi kavatsust tagasi astuda, hoolimata sellest, et oli tekkinud usalduskriis. M. Valtin märkis, et kuna puudus võimalus suhelda EML liikmetega, tekkis mõte luua liikmete osakond, mis on EML põhikirja punktis 6.1 lubatud tegevus, selleks piisab viiest liikmest ning pole vajalik juhatuse luba. EML pole juhatuse oma, ka liikmetel on õigused. M. Valtini sõnul nägi juhatus aga liikmetega otse suhtlemises vaenu õhutamist ja ei soovinud üldkoosolekut kokku kutsuda enne märtsi lõppu. Türi koosolekul andis 1/10 EML liikmetest allkirju selle poolt, et kutsuda kokku erakorraline üldkoosolek, kuna EML juhatus venitas koosoleku kokkukutsumisega, siis nad kutsusidki rahva kokku Paidesse. Kuna A. Kilk ei kuulutas välja koosoleku Kosel samale päevale, tegid nad kompromissi ning loobusid Paidest ja tulid siia. M. Valtin märkis, et pingeid on ikka olnud, aga on vajalik soov pingeid lahendada. M. Valtin leidis, et tänases päevakorras on välja kuulutatud tema ja Eve Rausi personaalküsimuse arutamine ning süüdimõistmise korral väljaheitmine. Ta selgitas, et kuna nad pooldasid õiglast ja demokraatlikku juhtimisstiili, seetõttu astusidki juhatusest välja. EML vajab mitte ainult juhatuse tagasikutsumist, vaid ka liikmete aktiivset kaasatöötamist. M. Valtin märkis, et osad juhatuse liikmed arvasid, et EML-i peaks ümber nimetama hobimesinike liiduks, teised juhatuse liikmed soovivad aga, et EML-st kujuneks kõigi mesinike katusorganisatsiooniks. Mis on õige, saab paika

panna vaid liikmete aktiivsel kaasalöömisel, vajame koostööd ja läbipaistvust. Lisaks soovitas ta valida juhatusse sellised liikmed, kes tahavad organisatsiooni arendada.

Sõna võtsid:

Priit Nõgisto – Esitas küsimuse S. Otsmannile, et kui sellised probleemid ilmnesid, miks S. Otsmann ei teinud ettepanekut uut juhatuse esimeest valida või midagi muuta ega tulnud ka juhatuses välja sellega, et on probleeme.

Siiri Otsmann – Vastas, et juhatuse peamine töövahend oli email, koosolekud olid väga emotsionaalsed, emaili teel oli ta teinud ettepanekuid ja saanud vastuseks vaid emotsioone. S. Otsmann leidis, et kõik teadsid probleeme, neist oli räägitud ja kirjutatud.

Priit Nõgisto – Esitas küsimuse, kas S. Otsmannile ei sobinud demokraatlik hääletamine, kui 7-8 inimest hääletasid vastu?

Siiri Otsmann – Vastas, et siis kui hääletati, Rea Rausi jätkamise poolt, siis selle peale ta astuski juhatuses tagasi.

Uku Pihlak – Esitas arvamuse, et küsimus on tarutoetuses.

Maire Valtin – Selgitas, et tarutoetuse osas on ta väljendanud oma seisukohta, et tarutoetust võiks maksta alates viiest tarust.

Aado Oherd – Selgitas, et riiklik tarutoetus on peaministri sõnul ellu kutsutud statistika (registri) kordasaamiseks, mis on vajalik selleks, et põllumehed teaks, kus tarud on, ning lisaks selleks, et mesilaste haigused saaksid kontrolli alla. Kui statistika saab korda, siis saab ka Euroopa Liidust küsida suuremat toetust.

Jaan Pitsi – Esitas küsimuse, miks on EML kodulehel tarutoetuste töögrupp, mida juhib Ülo Lippa ja mille liikmeteks on Erki Naumanis ja Jaan Pitsi.

Aado Oherd – Selgitas, et tarutoetust ei jaga EML, vaid riik. Peaminister ütles õigesti, et kui inimene on seadusekuulekas ja registreerib ennast, siis tuleb ka riik talle vastu selle väikese tarutoetusega.

Maire Valtin – Väitis, et toetuse on välja rääkinud Vabaerakond. Leidis, et toetust otsustati anda alates esimesest tarust, kuna on valimiste aeg ja Keskerakond vajab hääli, M. Valtin väitis, et kusagil maailmas ei maksta toetust alates ühest-kahest tarust. Hobi eest ei maksa keegi midagi.

6. Kõigi juhatuse liikmete sõnavõtt.

KUULATI:

Rea Raus – Tegi ülevaate juhatuse tegevuse kohta esitatud etteheidetest. Juhatus ei ole ühtegi dokumenti võltsinud, seda on võimalik tõendada. R. Raus selgitas, et juhatusel puudub igasugune eelarve, juhatus töötab vabatahtlikkuse alusel juhatuse liikmed maksavad ise kõik nende EML tööga seonduvad kütuse-, toitlustus-, telefoni- jm kulud. Ta leidis, et juhatus on tegutsenud teiselt ka viimase 3 kuu jooksul. R. Raus märkis, et kui juhatus töötas 11-liikmelisena, koos lahkunud liikmetega, oldi enamasti üksmeelselt, vahel väikeste eranditega, kõikide otsuste poolt. Miks ei tehtud alternatiivseid ettepanekuid, kasvõi juhatuse esimehe ümbervalimiseks? Kuna juhatuse enamus ei arvanud nii, nagu arvasid lahkunud liikmed ja demokraatlikul hääletusel oleksid nad võinud jäänud vähemusse. R. Raus rääkis, et EML teeb konstruktiivset koostööd kõikide ametiasutuste ja organisatsioonidega, eelneval nädalal seisab ees oluline kohtumine VET-ametiga. Ta märkis, et erinevatest eesmärkidest ja seisukohtadest tingituna on vahel

keerulisem koostöö EKMÜ-ga. Ta tõdes, et Eesti Mesinduse Koostöökoguga liitumine on olnud keeruline protsess. Novembri alguses tehti põhjalik aruanne sellest, mis on tehtud ja mis on plaanis. Pooleli on EML kodulehe uuendamise, uue dokumendihaldussüsteemi loomine, otsitakse lisavahendeid, et pärast Mesindusprogrammi koordineerimisperioodi lõppu katta kulutusi, muuhulgas ka ajakirja „Mesinik“ väljaandmiseks. Vaja on tugevdada kohalikke organisatsioone, luua uusi infokanaleid liikmetega suhtlemiseks, praegu on FB lehekülj, jutulist, foorum, aga on vaja teha paremal kujul. Samuti on struktuurimuudatuste arutelu, mesindussektori arengukava, akadeemilise mesindusseltsi loomine, koolituskavade uuendamine, nende küsimustega tegeleb juhatus pidevalt ja igapäevaselt.

R. Raus leidis, et üks teemasid, mida peab täna käsitlema, on revisjoni ja auditi teema. Eile saime kaks dokumenti, mida oleme täna sunnitud ennatlikult teile kommenteerima. R. Raus väljendas muret, et Revisjonikomisjoni tegevus on ilmutanud kallutatuse, kuna on oma 27.02.2019 otsuses nõ. „hukka mõistnud“ juhatuse tegevuse, tuginedes audiitoraruandele, mis saabus 01.03.2019. Ta leidis, et Revisjonikomisjon on tuginenud otsitud argumentidele ning pisivigadele. Juba pealiskaudsel tutvumisel on selge, et aruanded on puudulikud ja vigased. R. Raus teeb ettepaneku anda juhatusele mõistlik aeg, et saaks tulemused esitada korralisele koosolekule.

Järgnevalt esitas R. Raus näiteid vigade kohta revisjonide aruannetes R. Raus selgitas vastuseks etteheitele, et puuduvad juhatuse liikme lepingud, et vastavalt seadusele ei pea juhatuse liikme lepingud olema sõlmitud kirjalikult. Vastuseks etteheitele, et liikmete nimekirja pidamine ei ole ajakohane vastas ta, et liikmete nimekiri võis kontrollimise hetkel korrigeerimata viimati lahkunud liikmete osas, see on võimalik korrastada. R. Raus vastas etteheitele, et Raamatupidamise sise-eeskiri ei ole 2016. aastal ehk eelmise juhatuse tööperioodil kinnitatud, et raamatupidamise sise-eeskiri on kinnitatud. R. Raus esitas küsimuse, miks Revisjonikomisjon ei ole teinud tööd vajaliku hoolega ja puudustele varem tähelepanu juhtinud, juhul kui vastab tõele, et mõnel varasemal protokollil puudub allkiri.

R. Raus selgitas, et kui tegevjuhi ülesanded on piisavalt hästi kirjeldatud töölepingus, ei ole ametijuhendit vaja, aga kui Revisjon leiab, et ametijuhendit on vaja, ei ole probleem see vormistada. Kuid see ei ole põhjus, miks juhatus peaks tagasi astuma. R. Raus tõdes, et juhul kui esines mistahes puudusi Koolituskeskuse töös, siis saab juhatus juhtida Koolituskeskuse tähelepanu puudustele, nõuda nende likvideerimist, kuid juhatus ei pea seetõttu tagasi astuma. R. Raus selgitas, et revisjoni aruandes välja toodud 2016-2018 juhatuse koosolekute protokollide allkirjastatud originaalid on juhatusele teada olevalt olemas. R. Raus vastas revisjoniaruandes esitatud väitele, et EML-le laenude võtmisel ei ole juhatus küsinud üldkoosoleku nõusolekut. Need on laenud, mida on andnud juhatuse liikmed, et EML saaks osaleda mesindusprogrammis, kuna vastavalt rahastusreeglitele tuleb arved enne ära maksta, misjärel alles PRIA maksab EML-le raha tagasi. R. Raus selgitas ka, et 2016.aastal alustatud elektroonilise kirjade regsiri pidamist ei ole jätkatud, kuna EML juhatus kavandab dokumendiregistrite uuendamist koos kodulehe uuendamisega. R. Raus avaldas arvamust, et kõigist esitatud etteheidetest jääb

selgusetuks, miks juhatus peaks tagasi astuma, kuna esitatud etteheited ei koos ega üksikhaaval pole piisavaks põhjuseks, et juhatuse tagasiastumist nõuda.

KUULATI:

Andres Tamla – Esitas ülevaate vigadest 01.03.2019 Siseaudiitori aruandes

A. Tamla andis teada, et revisjonikomisjoni esimees Erki Naumanis edastas „Deloitte 01.03.2019 Siseaudiitori aruande“ juhatusele 1.märtsil kell 11:36 ja selgitas, et vastas samal päeval kell 13:37 kirjalikult E. Naumanisele ja audiitorile, juhtides tähelepanu aruandes esinevatele faktivigadele ning väidetele, et puuduvad osad dokumendid, kuigi neid dokumente polnud eelnevalt küsitud. A. Tamla leidis, et puuduliku dokumendi laialisaatmine kogu organisatsioonile on olnud pahatahtlik ja püstitas küsimuse, kes selle eest vastutab. Edasi kirjeldas A. Tamla 01.03.2019 Siseaudiitori aruandes esinevaid faktivigu:

Aruandes on viidatud laenudele kolmandatelt osapooltelt, projektide rahastamiseks oli vaja võtta lühiajalist laenu, audiitori aruandes on toodud intressikulud 517,03 EUR, tegelik intressikulu on olnud poole väiksem, see on nähtav panga väljavõttest. Lühiajalised laenud summas 81 000 EUR, selle kasutamise eest on EML maksnud 211 eurot. Võrdluseks tõi A. Tamla pankade väljastatavad laenusummad ning intressimäärad, näiteks Swedbank väljastab laenu maksimaalselt 20 000 EUR minimaalselt 6 kuuks, tagasimakse oleks seega olnud 25 152 EUR. A. Tamla leidis, et väide, et vara ei ole ökonoomsel viisil kasutatud, ei päde.

A. Tamla selgitas, et väide koostöö katkemisest Koostöökoguga on vale ja tõi välja erinevad ühisprojektid, nagu näiteks MES välislektori Eva Forsgreni loengud 2018 lõpus, Haridusministeeriumi “Mesilaspere hooldamise” e-õpiku projekti, mida piloteeritakse märtsis Olustvere koolis ja mille valmimine ningv liikmetele presenteerimine on planeeritud jaanipäevaks.

A. Tamla hinnangul tuleks juhatusel jätkata kuni valimisperioodi lõpuni.

Sõna võtsid:

Esitati küsimus, kas EML-l on veel mingisuguseid tuluallikaid peale liikmemaksude.

Andres Tamla – Vastas, et selleks on tasuliste koolituste korraldamine ja trükiste müük.

KUULATI:

Priit Nõgisto – Rääkis, et kui M. Valtin kutsus teda eelmisel aastal juhatuses osalema, oli ta nõus, kuna soovis kaasa aidata sektorisisese koostöö parandamisele ja arvas, et kõik mesinikud on ühe asja eest väljas, aga selgus, et on olemas vastuolud, mis pole aga organisatsioonide või isiksuste vahel, vaid ärihuvides. P. Nõgisto selgitas, et kui tuli teade, et EML saab Koostöökoguga, siis EML liitus Koostöökoguga ja sooviti teha head koostööd, kuid koostöö läks üle kivide ja kändude ning septembris juhatuse koosolekul kui arutati seda koostööd, leiti, et koostööd saab teha siis, kui koostööks on huvi mõlemapoolne. Leiti, et kui meiega ei taheta koostööd teha, siis loobume. Kõik juhatuse liikmed peale S. Otsmanni toetasid seda otsust. Järgnevatel päevadel olukord muutus ning selgus, et koostööd teha on siiski võimalik. See juhatuse seisukoht, et koostööd jätkatakse, jäi eraldi protokollis lisana vormistamata, kuna unustati seda teha. S. Otsmann teavitas teist koostööpoolt, mille tulemusena EKMÜ esindaja Mart Kullamaa ei suhelnud

enam EML juhatuses ja eemaldas Facebooki grupist, tuues põhjenduseks, et EML oli koosolekul ise otsustanud Koostöökogust lahkuda. P. Nõgisto leidis, et selline tegevus on manipulatiivne. Koostööd peab tegema, kuid peame arvestama sellega, et kitsad ärihuvid saavad vahel võitu koostöösoovist.

Sõna võtsid:

Jüri Rebane – Küsis, kuidas selgitada kahe erineva protokolliga sätumist kodulehele.

Ülo Lippa – Vastas, et protokollid asuvad kontoris, allkirjad all, veebilehel on koopiad. Kuidas läks poolik tööversioon üles, ei tea.

Rea Raus – Selgitas, et koostöö jätkamine jäi tõepoolest lisana vormistamata, mitte ükski juhatus liige ei juhtinud ka sellele tähelepanu, et väljas on poolik dokument, seetõttu tekkiski segadus. Kui Mart Kullamaa küsis, kas EML jätkab Koostöökogus või mitte, siis saatis EML juhatus ametliku kirja, et EML jätkab Koostöökogus.

Toimus arutelu

KUULATI:

Tanel Veinpalu – Selgitas, et juhatus on igati töövõimeline, ei ole mingeid probleeme. 11 inimest ei suutnud koostööd teha, 7 suudavad.

7. Liikmete küsimused sõnavõtjatele

Küsimusi esitati iga esinemise järgselt

8. Revisjonikomisjoni aruanne, arutelu, küsimused-vastused

Revisjonikomisjon kaasas revisjoni tulemuste esitlemisele audiitorfirma Deloitte esindajad.

KUULATI:

Erki Naumanis – Andis teada, et Revisjonikomisjon pole saanud juhatuselt vastust, kas juhatus on Revisjonikomisjoni esitatud väidetega nõus. E. Naumanis selgitas, et kuna Revisjonikomisjonile heideti ette, et komisjon pole pädev kontrollima eelnevate aastate tegevust, juhatus otsuseid, võeti appi audiitorid Deloitte ja S-auditist. Kuna revisjonikomisjoni pädevusse ei kuulu põhikirjavälised ülesanded ehk erinevate osapoolte lepitamine, seetõttu kaasas 2-liikmeline Revisjonikomisjon oma töösse nõustajana Kristina Kamsi, kes on läbinud revideerimise koolituse ja oskas aidata erinevates küsimustes ja läbi vaadata dokumente. See tekitas juhatuses pahameelt, kuna juba varem oli tekkinud vastuolu juhatus ja K. Kamsi vahel. Seega otsustati Revisjonikomisjoni arvamuse kujundamisele kaasata audiitorfirma. Revisjonikomisjon küsis pakkumisi viielt audiitorfirmalt, kolm neist esitasid pakkumised, Deloitte reageeris personaalselt, oli küsis lisaküsimusi ning oli hinnalt üks konkureerivamatest, seetõttu valiti Deloitte. Aruanne on revisjonikomisjoni hinnang praegu toimuvale ja sellele, mis võiks paremini olla, see pole hinnang majandusaastale. E. Naumanis selgitas, et vastavalt põhikirja punktidele 5.10.1 kuni 5.10.3 taandas Revisjonikomisjon 05.02.2019 end osapoolte lepitamisest. 25.01.2019 kontrollis Revisjonikomisjon erakorralist koosolekut nõudvate EML liikmete allkirjade õigsust EML kontoris, 1/10 liikmete arvust, mis on nõutav põhikirjas, oli täidetud. Tähelepanekud, mis oli tuvastatud, osadest oli juttu eelnevalt, aga nendele lisaks Revisjonikomisjon kontrollis tegevjuhi töölevõtmise vormistamist ja leidis, et tegevjuhi tööle võtmisel on komisjon teinud ettepanku juhatusel, et Rasmus Paesüld võiks

tegevjuhina alustada, aga juhatuse protokoll töölevõtmise kohta puudub, see peab ka olema. E. Naumanis lisas, et nii juhatusest lahkunud liikmed kui juhatuses jätkavad liikmed on öelnud, et eriarvamusi oleks olnud lihtsam lahendada, kui osad liikmed poleks juhatusest end taandanud. Mõlemal osapoolel on olnud palju eriarvamusi, Revisjonikomisjoni liikmed on püüdnud seda siluda. Ta leidis, et mõlema osapoolte tegevus on tekitanud liikmetes segadust, kuna on ametlik EML meililist ja on juhatusest lahkunud liikmete koostatud meililist, on väga palju erinevaid arvamusi. E. Naumanis andis teada, et Revisjonikomisjon on edastanud juhatusele protokolliga parandused palvega lisada need protokolliga juurde Lisadena, kuna hea tava näeb ette, et juhul kui on eriarvamus, siis need pannakse kirja Lisadena, seda praegu tehtud ei ole. E. Naumanis andis teada, et Revisjonikomisjoni hinnangul peaks juhatuse täies koosseisus tagasi astuma, oma ettepanekus tuginedes komisjon Deloitte poolt 01.03.2019 koostatud audiitoriaruandele. Ühtlasi tegi ta ettepaneku, et järgmistesse Revisjonikomisjonidesse valitaks liikmed, kes on revisjonide läbiviimise alal pädevad ja saavad ka komisjoni töös osalemiseks kohal käia. Praegu on Revisjonikomisjoni teine liige pärit Põlvast, tal on keeruline Tallinnas kohal käia. Edasi tegi E. Naumanis ettepaneku esitada audiitoritele küsimusi audiitoraruande kohta.

Sõna võtsid:

Rea Raus – Selgitas, et kuna paljud töötavad kodukontorites, võib juhtuda, et töised dokumendid on kodukontoris.

KUULATI:

Esinesid ja küsimustele vastasid Erki Usin ja Britt Kutser (audiitorfirma Deloitte esindajad).

Erki Usin – Selgitas, et audiitorfirma töötab revisjonikomisjoni eksperdina ning kuigi EML-s tundub tegemist olevat kahe või enama leeriga, ei saa audiitorfirma oma professionaalsete standardite tõttu olla kaldu ühele või teisele poolele. Ta selgitas ka, et auditeeriti otsuste läbipaistvust ja seaduslikkust, mitte majandusaasta aruannet või mesindusprogrammi. E. Usin esitas arvamuse, et kokkuvõttes on läbipaistvus asjaajamises peaaegu olematu, ilmselt selle üle toimub ka põhiline vaidlus praegu. Kuid seda saab parandada nii, et tulemus oleks kõigile sobilik.

Sõna võtsid:

Aleksander Kilk – Ütles, et auditi tulemus jõudis juhatusele eile pärastlõunal, kuid hea tava näeb ette vähemalt 1 tööpäeva tutvumiseks. Lisaks, tavaliselt arutatakse auditi käigus läbi küsimused, mis ka juhatusel tekkivad. Näiteks dokumentide muutmiskuupäevad tekkisid sellest, et need koondati ühte kausta. Kui auditeerijad oleksid küsinud, kas on olemas dokumentide originaalid, oleks juhatusele saanud vastata, kas praeguseks on see aruande väide auditi poolt lõplik? A. Kilk tundis huvi väite kohta, kus oli välja toodud konkreetne kulu 4000 eurot, millel pole kuludokumente, kuid dokumendid on olemas auditiaruande lisas.

Rea Raus – Andis teada, et juhatusele teada olevalt on audiitorfirmaga Deloitte audiitoraruande tegemiseks lepingu sõlminud Erki Naumanis, kellel aga pole EML-s allkirjaõigust. Ühtlasi avaldas ta muret selle üle, kes tasub auditi arve, Erki Naumanis on kinnitanud suuliselt, et tema tellis auditi ning tasub selle eest ise, kuid audiitoraruandes on väidetud, et töid teostatakse EML ja audiitorfirma vahelise lepingu alusel, seetõttu on

tekkinud ka mure, et kes siis tasub arve. Teine küsimus, et aruandes on väidetud, et EML on kasutanud ebasihipäraselt EML vahendeid, seejärel on väidetud, et eksisteerib risk, et võib-olla on kasutatud ebasihipäraselt. Aruandes on öeldud, et dokumendid on puudu, samas on ära toodud samade dokumentide nimekiri. R. Raus selgitas, et on hea tava, et revisjoni ja auditi tulemused vaadatakse kõigepealt üle koos juhatusega, mitte kogu üldkoosolekuga, ja siis alles tullakse korrektse dokumendiga liikmete ette. R. Raus esitas arvamuse, et aruandes on kajastatud EML olukord tendentslikult.

Lõunapaus

Kristna Kams – Tegi ettepaneku jätkata audiitorfirma esindajatele küsimuste esitamisega. Jaan Moorits – Andis teada, et Revisjonikomisjon tegi ettepaneku, et üldkoosolek peaks revisjoni protokollki kinnitama.

Esitati küsimus, kas auditi aruanne on lõplik või tuleb veel täiendusi ja millal tuleb kahepoolselt allkirjastatud auditi töö tulemus.

Erki Usin – Vastas, et nende töö on lõpetatud. Juhatuse ei ole oma seisukohta auditi tulemuste kohta veel esitanud.

Kristiina Kams – Ütles, et Revisjonikomisjoni esimees luges ette Revisjonikomisjoni tähelepanekud, mis on juhatusele edastatud, mõned tähelepanekud kattuvad auditi tulemustega. K. Kams küsis audiitorite hinnangut juhatuse protokollidele, kuna oli vastuväide, et juhatuse protokollid olid vormistatud korrektselt ja seadust järgides. Kuid näiteks raamatupidamise sise-eeskirjad on kehtestatud tagasiulatuvalt. Lisaks palusta täpsustada, kas audiitorid on leidnud seaduserikkumisi, mida peaks edasi uurima.

Erki Usin – Vastas, et ta juhatuse protokollidele hinnanguid ei anna, temani jõudnud 40-st protokollist olid 3 allkirjastatud ehk nende osas on võimalik öelda, milline otsus on vastu võetud, ülejäänud 37 protokollki osas ei oska öelda, kas ja mida on otsustatud, kes on poolt ja kas on piisavalt poolthääli olnud. Raamatupidamise korralduse kohta ei saanud infot 2017 ja varasema aja kohta, juhul kui seda infot ei olegi võimalik saada ja raamatupidamine on olnud puudulik, on see väga selge rikkumine.

Priit Nõgisto - Juhtis tähelepanu, et juhul kui juhatuse protokollid on allkirjastamata, siis revisjonikomisjon on samas koosseisus töötanud viis aastat ja kinnitanud kõigil üldkoosolekutel, et kõik on parimas korras. Kas sellisel juhul on Revisjonikomisjoni töö pädevus ka kahtluse all, pole oma tööga hakkama saanud, kui seni pole sellist asja tähele pandud.

revisjoni komisjoni esimehe töö kohta, miks on protokollid kinnitamata, kas Numanis pole oma tööga hakkama saanud?

Erki Usin – Vastas, et auditi tulemus sõltub sellest, mida konkreetselt auditeeritakse. Selle auditi fookus oli, et kui läbipaistavad on otsused, kuidas need on dokumenteeritud.

Erki Naumanis – Täpsustas, et ta juhib neljandat, mitte viiendat aastat Revisjonikomisjoni.

9. Liikmete küsimused seoses revisjonikomisjoni aruandega

Küsimusi esitati iga esinemise järgselt

10. EML asutamise eesmärkidest

KUULATI:

Antu Rohtla – Tegi ülevaate sellest, mis on viimase 27 aasta jooksul muutunud. Kuna A. Rohtla esitas oma ettekande paberkandjal, siis protokollis kanti vaid olulised erinevused ettekande kirjaliku teksti ja suulise ettekande vahel.

Antu Rohtla tegi ettekande lõpus ettepaneku mitte „nakitseda“ väikeste asjade kallal, vaid vaadata asja suuremalt, tema hinnangul ei ole eraldi hobimesindust, kutsemesindust, mahemesindust jne, vaid kõik on üks mesindus, suured probleemid on kõik ühised: haigused, mürgitamine, mesilaste geneetiline saastamine. EML sai loodud selleks, et organisatsioonist oleks kasu kõigile mesinikele, mitte mõnele kitsale grupile, vaid absoluutselt kõigile. Igal grupil on oma erihuvi, kuid üldised probleemid on meil samad.

Sõna võtsid:

Aleksander Kilk – Küsis, mida on vaja ühe tugeva mesindusseltsi tekkimiseks.

Antu Rohtla – Vastas, et on vaja eestvedajat.

11. Sõnavõttud (eelregistreerimisega)

KUULATI:

Risto Pajust – Esitas ettepanekud juhatuse suuruse ja koosseisu osas. Organisatsioonis on üle 600 liikme, eelmisel korral valiti 11-liikmeline juhatus, mis praegu töötab 7-liikmelisena. Esimene ettepanek oli, et juhatus võiks moodustada 1% liikmeskonnast ehk olla 5 kuni 7 liikmeline. Lisaks personaalne valimine, mitte nimekirjaga hääletamine. Juhatuses võiksid olla erinevate suundade esindajad, näiteks üks mahemesinik, üks kutseline mesinik ehk suurmesinik, esindatud võiksid olla erinevad regioonid, sest erinevad kliimaatilised tingimused. Teiseks kas on üldse vajalik juhatuse esimehe või esinaise olemasolu iseenesest, kas on vajalik juhatusest kedagi esile tõsta. Kolmas ettepanek oli avada diskussioon, et mõelda kas ja kui palju meil on juhatust vaja, millised ametikohad seal peaksid olema, kas revisjonikomisjoni on vaja, räägitud on ka aukohtust, kas neid kõiki on vaja või saab asju lihtsamalt teha, et tegeleda rohkem sisu tootmisega, mitte suure organisatsiooni enda juhtimisega. Lisaks selgitas R. Pajust, et erinevate valdkondade mesinike kaasamine juhatusse tooks laiapõhjalisust ja lisaväärtust juhatusse, näiteks mesinik, kellel on tuhat taru, näeb asju teisiti kui paarikümne taru pidaja.

Sõna võtsid:

Ülo Lippa – Kommenteeris, et näiteks Kaitseliidu peastaabis on 5-liikmeline juhatus, mis juhib tunduvalt suurema inimeste arvuga organisatsiooni kui EML.

KUULATI:

Jaan Pitsi - Omavaheline tülitsemine on tulnud EML-i viimase aastaga, varem seda ei olnud. Kui Marianne (Rosenfeld) tuli EML-i tööle, tegi ta väga tublit tööd, aga 3 kuud aastas maksime talle palka ekskursioonide organiseerimise eest. Umbes 150 inimest käis ekskursioonidel, aga mida said 450 inimest, kes maksid liikmemaksu aga ei saanud reisiraha. J. Pitsi tegi M. Rosenfeldile koostada sõitudest kokkuvõtte, et mida õpiti, kuid M. Rosenfeld polnud sellega nõus. Koosolekud tehakse 100 km raadiuses ümber Tallinna, see on taunitav, miks teised peavad rohkem maksma koosolekule sõiduks. Rea Rausil ei ole pädevust asjadega tegelemiseks ja polnud aega tegeleda ka. J. Pitsi selgitas, et FB-s blokeeriti teda ja S. Otsmanni. Kõige rohkem solvab arengukava koostamine. Seda

hakkas tegema E. Naumanis, kes andis selle J. Pitsile, kes lisas sinna asju, edasi võttis arengukava tegemise üle S. Otsmann, kes tegi koos Tago Holstinguga suure töö ära. Kuid see arengukava ei sobinud. J. Pitsi saatis oma ettepanekud Rasmus Paesüllale, aga ei saanud neile vastust, kuna seda tööd ei võetud üldse arutusele. J. Pitsi heitis ette, et EML juhatuse esinaine on läinud riidu EKMÜ-ga ja selline juhatuse on häbiväärne.

Sõna võtsid:

Priit Nõgisto – Esitas seisukoha, et EML peabki seisma oma liikmete eest, mitte teise ühingu liikmete eest.

Antu Rohtla – Selgitas, et tema lauale on jõudnud 4 arengukava, 2 arengukava on väga tugevad, 2 nõrgemad. A. Rohtla tegi ettepaneku, mille ta oli juba esitanud ka A. Kilgile, võtta aluseks 1 arengukava ja võtta teistest ka mis on positiivset ja nendest kokku saab ühe aegade parima arengukava.

12. EML juhtimise ja tegevussuundade arutelu.

KUULATI:

Aleksander Kilk – Tegi ülevaate oma ettepanekutest EML juhtimise ja tegevussuundade arendamises. A. Kilk nentis, et me kõik tahame, et EML täidaks meie huvisid. Kui ongi olnud mõranemised ja lahknemise hirm, saadakse erimeelsustest üle, sest me oleme pere. Juhtimisprobleeme on täna palju arutatud, eks me peame paremini tegema, sageli hindame oma pingutusi sisu osas rohkem, kuid enam tuleb pöörata tähelepanu ka dokumentide vormistamisele, juhatuse peab hakkama sellele rohkem tähelepanu juhtima. Otsekontakte mesinikega saaks mitmel erineval viisil parandada, püüame ka üldkoosolekuid rohkem sättida erinevatesse Eesti paikadesse. Ennekõike ootame tagasisidet, mida mesinikud ootavad, millised on mesinike probleemid ja millega saab EML aidata. Varem olid mesilapassid, nüüd on PRIA registrisse registreerimine, seeläbi peaks toimima nn. naabrivalve, kuidas tehakse naabertalus varraolesta tõrjet. Kuidas saavutame heatahtlikkuse naabrite suhtes ja et kõik oleksid vastutustundlikud. Eesmärk saada igasse maakonda nõustajad, kes oleksid vahendajad, viiks laborisse proovid ja annaks tagasisidet mesinikele. AHM-i seireks raha Mesindusprogrammi raames ei ole võtta, kahjuks proovide võtmisega mesinikke toetada ei saa. Mesilaste tervis on see, millega saaks mesinikke rohkem toetada. Uues Mesindusprogrammis on usaldusmesinike teema olemas, täna juhib seda programmi EKMÜ. Parem koostöö on kasuks haiguste ennetamiseks. Kui käime üksikult ministriumites, siis on keeruline ja inimesed põrgatatakse oma soovidega lihtsamini tagasi. Mesindusalast teavet ei levi just väga palju ja selle teabe edastamise osas oleks väga hea edasi minna. Oleks vaja ajakirja juurde häid kirjutajaid, tuleks neid leida juurde. Mesiniku ajakiri ütleb mesinikule päris vähe, osadele meeldib mõnele mitte. Need on asjad, mis tänastest juttudest meelde tuli. Ja oluline on kodurahu. Et suudame üksteisele tere öelda, ja oleme sõbralikud. Liit saab olla tugev kui õpib etteheidetest ning oluline on kaasa rääkimine. Rohkem heas mõttes torkimist ja infot.

Sõna võtsid:

Antu Rohtla – Tõi välja kaks murekohta: esimeseks, tegid nad Aado Oherdiga 2 aastat mesinike kaitse seaduse, aga seda ei tahtnud keegi, ministriumis öeldi seda pole vaja.

Teiseks, mesilast külastanud VTA ametnik ei võtnud tarust proove, vaatas ainult hooneid, tarust proovide võtmiseks on teine ametnik.

Aleksander Kilk – Jah, VTA-s on eraldi toiduohutuse ja loomakaitse spetsialistid.

Marje Udras – Hommikupoolikul öeldi, et auditist täna ei räägita, kuid mõned lõiked olid juhatuses presentatsioon. Auditirauandes on väga tõsised faktid, millal juhatus annab liikmeskonnale auditi vastused?

Alaksander Kilk - Me ei ole jõudnud auditi aruandega töötada ega vahetada informatsiooni, mõned küsimused ei ole aruandes korrektsed. Juhatus töötab koos revisjonikomisjoniga edasi.

Kritiina Kams – Audit, mis on teostatud, on hetkel lukus, aga saab lisada lisadokumente ja juhatus saab seda kommenteerida. Auditile tulevad lisad: Lisa 1, Lisa 2, Lisa 3.

Aleksander Kilk – Aruanne liikmeskonnale tulebki nüüd koos nende selgituste ja täpsustustega.

Kritiina Kams – Auditirauanne on allkirjastatud, seda ei muudeta enam, faktid ei muutu enam.

Rea Raus – Audiitorid pidasid vajalikuks lisada sinna juurde dokumente et ülevaade oleks õige. Vastus antakse liikmetele enne Rakvere koosolekut.

Eve Raik – Esitas küsimuse et, auditirauandes on välja toodud, et auditi koostamisel ei olnud võimalik kontrollida raamatupidamise dokumente.

Andres Tamla - Meil on vahetunud raamatupidamisfirma ja programm, failid on olemas, tuleb uuesti installida arvutisse seesama tarkvara, et oleksid failid loetavad. Juhatus pole antud aega asjaga tegeleda. Juhatus tegeleb, et järgmisel korralisel koosolekul saaks anda kõik vastused.

Eve Raik – Esitas küsimuse A. Kilgile, auditirauandes on välja toodud, et on muudetud 24.02.2019 dokumenti mis on loodud 2013.

Aleksander Kilk – Vastas, et dokumentide saatmiseks audiitoritele kogus ta need ühte kausta, ilmselt muutus kuupäev kausta salvestamisel.

Risto Pajust - Küsimus ei ole selles, millal on dokumenti muudetud, kui see on koostatud enne selle esitamise päeva, on kõik hästi. Aruandest tuleb meelde 2 olukorda, kus koostamise kuupäev on hilisem kui esitamise kuupäev, siin peaks uurima juhatuses käest miks nii on.

Andres Tamla – Nentis, et tal oli kurb kuulda Jaan Pitsi kommentaare ja tahaks minna täna kodudesse laiali nii, et inimesed lähevad teadmisele, et juhatus tegeleb sellega. Kas kõik on selle poolt, et juhatus esitab omapoolsed kommentaarid auditi ja revisjonikomisjoni aruande kohta 23.03.2019.

Kristina Kams – Esitas küsimuse, kas selle aja jooksul kuni 23.03.2019 juhatus annab omapoolsed kommentaarid auditifirmale ja suhtleb auditifirmaga.

Rea Raus – Vastas, et kuna revisjonikomisjon on endale ise abiliseks palganud audiitorfirma, ja EML ei ole audiitorfirmat palganud, siis suhtleb juhatus revisjonikomisjoniga ja annab selgitused revisjonikomisjonile. Audiitoraruanne on koostatud Revisjonikomisjoni jaoks. EML-ile käib audiitorfirma arve tasumine üle jõu, EML ei ole audiitorfirmat palganud ega saa võtta EML-le sellega seoses üle jõu käivaid rahalisi kohustusi.

Risto Pajust – Esitas kommentaari, et üks asi on puuduvad dokumendid ja teine asi dokumentide tagantjärgi loome. Vajalik on vahet teha, mis oli õige ajaks tegemata ja ei saa tagantjärgi teha ning mida saab korda teha.

Priit Nõgisto – Esitas kommentaari, et kui juhatus vastab revisjonikomisjonile, siis kohe peab info liikuma ka liikmetele.

Kristiina Kams – Ütles, et audiitorid ootavad lisakommentaare ja sellega ei kaasne lisaarvet.

Priit Nõgisto – Esitas küsimuse Kristina Kamsile, kas ta kinnitab et Revisjonikomisjon võtab auditi kulud enda kanda.

Erki Naumanis – Selgitas, et kui audiitorid tahtsid saada dokumente, siis juhatus tahtis otse vastata neile, nüüd aga tahetakse saata dokumendid Revisjonikomisjonile.

Kristiina Kams - Esitas küsimuse Aleksander Kilgile, auditi aruanne on lukus, kas nüüd peab selgitama välja kas on olnud kahjud, kes on põhjustanud kulud ja kes on süüdi raha väärkasutamises. Auditi aruande võiks viia Maksuametisse.

Aleksander Kilk – Vastas, et jutt oli kontrollitud andmetest, aga aruande andmed ei olnud ju kontrollitud. Audit käib niimoodi, et küsitakse ja vastatakse, aga ei küsitud ju, järeldati sealtmaalt, kuhu oli jõutud, selles on probleem.

Andres Tamla – Ütles, et 24.02.2019 olid auditi esimesed tulemused Revisjonikomisjonil teada, aga puuduste nimekirja ei esitatud juhatusel. Juhatus sai selle alles eile, 01.03.2018 lõunal. Nagu meelega oleks tegutsetud pahatahtlikult, et juhatusel poleks võimalust selgitusi anda.

Esitati küsimus Erki Naumanisele, millal ta sai auditi tulemused.

Erki Naumanis – Vastas, et 10 minutit enne seda, kui saatis need juhatusel edasi. E. Naumanis selgitas, et esialgse variandi sai ta neljapäeval (28.02.2019), aga lõpliku versiooni sai 01.03.2019.

Andres Tamla – Ütles, et Revisjonikomisjoni aruandes oli kirjas, et 27.02.2019 toimunud koosolekul võeti vastu otsus, õigemini arvamus, et juhatus peaks tagasi astuma, andmata üldse võimalust selgitusteks. Lisaks polnud selleks hetkeks veel auditi aruannet, see tuli 4 päeva pärast.

Risto Pajust – Esitas küsimuse, kas ja millisel määral on praegune juhatus vastutav eelmise juhatuse tegevuste eest.

Rea Raus – Vastas, et juhatus vastutab kollektiivselt, iga juhatus enda eest. Kui osad isikud on olnud mitmes juhatuses, tuleb vaadata, kas mõni neist isikutest on isiklikult süüline. Kui üks isik on süüdi, vastutab ta üksi ja siis astub see 1 isik tagasi, kuid juhatus ei astu tagasi. Küsimus oli, kas praegune juhatus on vastutav eelmise juhatuse tegevuse eest, vastus, et ei ole, kuid praegune juhatus peab asjad korda tegema.

Kristina Kams – Vastas, et Revisjonikomisjon tegi oma töö põhjal ettepaneku juhatuse tagasi astumiseks, auditi projektiga Revisjonikomisjon tutvus, aga ta ei tohtinud seda projekti välja saata, sest see tuli enne allkirjastada, kuna see on dokument, kus on rängad süüdistused.

Eve Raik – Leidis, et koosoleku esimees pole olnud erapooletu ja pole pannud hääletusele ühtegi otsust volikirjadega, miks neid siis üldse vaja oli.

Rein Siirmaa – Arvas, et koosolek on halvasti ette valmistatud ja küsis, kas 23.03 arutatakse taas samu teemasid. Vanasti pidi revisjoniakti kooskõlastama juhatusel.

Andres Tamla – Vastas, et juhatusel pole antud võimalust midagi vastatagi.

Rea Raus – Ütles, et on piinlik, et see koosolek on selline. Teadsime et keskendume erimeelsuste lahendamisele, kuid tuli hoopis uus teema sisse. R. Raus sõnas, et juhatus ei taha liikmeid koormata segaduste kuulamisega, vaid asjad korda teha, see ei olnud juhatuse soov poolik dokument liikmete ette tuua.

Rein Siirmaa – Vastavalt seadusele saab audiitorit tellida ainult MTÜ juhatus, ja kui te ei ole rahul selle audiitoriga, võib tellida uue auditi ja kohtusse minna, sest ebakvaliteetset tööd ei ole vaja vastu võtta.

Kristina Kams – Esitas vastuväite, et vastavalt EML põhikirjale võib Revisjonikomisjon kaasata oma töösse abilisi.

Peep Markvert – Leidis, et miks kohale tuldi on, et 10% inimestest olid rahulolematud juhatuse tööga ja seda peaks hakkama nüüd hääletama.

Andres Tamla - Juhatus leiab vastused ja saadab need enne 23.03.2019 koosolekut hiljemalt 16.03.2019 liikmetele tutvumiseks e- maili listi.

Eve Raik – Leidis, et tüüpiline juhatuse poolt venitamine, eelnevad vastused puudu ka muudele küsimustele. Juhatus ei ole vastanud kirjadele.

Ülo Lippa – Vastas, et enamus päringuid on tulnud 2 ööpäeva jooksul.

Erki Naumanis – Esitas küsimuse, kes saadab lõpliku aruande liikmete meililisti.

Ülo Lippa – Vastas, et aruande saadab liikmetele tegevjuht, kogu dokumentatsiooni korraga.

Tanel Veinpalu – Esitas küsimuse Revisjonikomisjonile, kuidas sai aruanne liikmete listi ja kes selle saatis. T. Veinpalu soovis selle kohta vastust.

Erki Naumanis – Vastas, et saatis aruande juhatusele koos kommentaariga saata see edasi liikmetele.

Rea Raus – Küsis, kuidas Eve Raik sai saata aruande libaliski. Juhatus saadetud kirjas oli kaaskiri sooviga saata see edasi ka liikmetel. Kuna aruanne oli vaja enne üle vaadata, ei saadetud seda hetkega edasi. Andres Tamla andis koheselt E. Naumanisele teada, et aruandes on puudused ja luges ette ka puudused, seega E. Naumanis sai tagasisidet, et aruandes on puudused. Siiski jõudis aruanne Eve Raiki vahendusel sadade inimesteni. Dokumendis võib olla sensitiivseid andmeid, praegu on selgitamisel, kas sellega on juhtunud lepingupartnerite õiguste riive ja kas sellise tegutsemisega on EML-le tekitatud otsene mainekahju. R. Raus küsis E. Naumaniselt, kuidas sattus audiitorite aruanne Eve Raiki kätte, kes saatis selle edasi liikmete listi.

Erki Naumanis – Vastas, et selle kirja saatis tema edasi Eve Raikile kl. 15.30.

Andres Tamla – Ütles, et kella 15.30-ks oli tema vastus, mille ta saatis umbes 13.30, jõudnud juba E. Naumaniseni ja küsis, miks saadeti edasi puudulik dokument, kui oli juba teada, et dokument on puudulik.

Rea Raus – Avaldas arvamust, et tegemist on pahatahtliku tegutsemisega.

Rein Siirmaa – Ütles, et juhatus ja revisjonikomisjon vastutavad üldkoosoleku ees, üksteise ees aruandekohuslased ei ole.

Rea Raus - Vastas, et vastavalt põhikirjale peab revisjonikomisjon sellised küsimused arutama juhatusega eelnevalt läbi, seda ei ole tehtud.

Rein Siirmaa – Leidis, et kui on protseduure rikutud, siis on halvasti.

Marje Udras – Tegi ettepaneku, et kuna lepiti kokku, et juhatus vastab auditi aruandes ja revisjonikomisjoni aruandes toodud väidetele ja saadab liikmetele vastuse listi 16.03.2019 ning 23.03.2019 Rakvere koosolekul teeb juhatus selle kohta ettekande, siis lõpetada selle teema arutelu ja oodata ära juhatuse täiendused.

Toimus hääletamine, kes on selle poolt, et 16.03.2019 saadetakse liikmetele juhatuse vastused auditi aruandes ja revisjonikomisjoni aruandes toodud väidetele ning 23.03.2019 Rakvere koosolekul teeb juhatus selle kohta ettekande.

Toimus avalik hääletamine, poolt oli 54 osalejat, vastu ei olnud keegi, erapooletuid oli 4 osalejat.

12.1 OTSUSTATI:

Juhatus saadab korrektse ülevaate (vastused auditi aruandes ja revisjonikomisjoni aruandes toodud väidetele) liikmetele tutvumiseks 16.03.2019 ja esitab selle 23.03.2019 korralisel EML üldkoosolekul.

Juhatus tänas osalejaid, avaldas heameelt, et osalejad vastu pidasid ja avaldas lootust, et koju minnakse kergema südamega.

13. EML põhikirja muudatuste ettepanekute arutamine.

Ei arutatud ajapuudusel ja kuna osalejad kiirustasid lahkuma.

14. Kohapeal algatatud küsimused.

Arutati koosoleku käigus jooksvalt.

ⁱ Koosoleku 1. poole kuni lõunapausini protokollis A. Lainurm, koosoleku 2. poole pärast lõunapausi protokollis L. Maasik.